

Liderler için roman bir ihtiyaç (mı?)

Çağımızın liderleri roman okumaya vakit ayırmalı mı? Edebiyat liderler için bir ihtiyaç mı? Kurmaca yazın okumanın bir lidere ne gibi faydaları olabilir? Sizin lideriniz roman okuyor mu? Lideriniz roman okusaydı, hayatın(ız)da ne değişirdi?

Barack Obama, yoğun iş temposundan biraz olsun kaçabilmek için her yaz Martha's Vineyard adasında tatil yapar. 2011 yılı Ağustos ayında yine Martha's Vineyard'a giderken yanına aldığı altı kitaptan beşinin roman olduğu duyulmuştu. Bu kitap listesi Amerikan kamuoyunda uzunca süre tartışıldı. ABD Başkanı'nın edebiyat seçkisinin nasıl yorumlanması gerektiği üzerine nice makale kaleme alındı.

Obama'nın okuduğu kitaplar çevresinde dönen tartışmaları Türkiye'den bakan bir kişinin anlaması oldukça güç. Liderlerimiz roman okumaya vakit ayırıyorlar mı bilinmez ama okuyorlarsa da bu bilgi kamuoyunun hiç de ilgisini çekmiyor. Öğrencilere okullarda zorla roman okutulan bir ülkede nedense romanlar ne siyasetin ne de toplumun gündeminde yer bulabiliyor. Hele de söz konusu olan liderlik ve yönetim sanatıysa...

Bu yıl 12. kez düzenlenen Bursa Kitap Fuarı'nda en çok ilgimi çeken etkinlik #ListelereDirenGençOkur başlıklı söyleşiydi. **Gümüşği Kitaplığı**'nın düzenlediği etkinlikte konuşan yayınevi

sahibi **Mine Soysal** gençlere okullarda kitap listeleri dayatılmasının yanlışlığını ifade etti. Gençlerin edebiyatla kendi arzu ettikleri şekilde özgür bir ilişki kurmalarının önemini vurguladı.

Eğitim, Türkiye'deki pek çok ebeveyn için matematik, fizik, kimya ve biyoloji gibi derslerden ibaret. Müfredatta edebiyata, hele hele hikaye ve roman okumaya vakit ayrılması zaman kaybından başka birşey değil! Kurmaca yazın ne çoktan seçmeli sınavlar için ne de geleceğin liderleri için bir ihtiyaç olarak görülüyor. **Mine Soysal** söyleşisinde "**Biz görünmeyen işler yapıyoruz!**" derken aslında bu gibi algılarla mücadele ediyor. Acaba roman liderlerimiz ve bizler için ne gibi görünmeyen işler yapıyor?

Obama'nın Martha's Vineyard adasında romanlarıyla tatile çıktığı bir Ağustos ayında ben de Colorado eyaletinin 6658 nüfuslu Aspen kasabasında kitaplarımla başbaşıydım. Aspen Enstitüsü tarafından 1949 yılından bugüne aralıksız olarak sürdürülen liderlik semineri için farklı sektörlerden gelen 17 arkadaşımın Plato, Aristo, Hobbes, Locke, Rousseau, Kant, Konfüçyus ve İbn-i Haldun'u da içeren zengin bir okuma listesinin keyfini çıkarıyordum.

Seminer direktörü olan akademisyen arkadaşım "Okuma listesinin son 63 yıldır

en çok tartışılan ama bir türlü vazgeçilemeyen kitabı Billy Budd romanıdır" demişti. Herman Melville'in en gizemli eserlerinden biri olan Billy Budd on yıllardır yüzlerce yönetici adayının tartışmalarına konu olmuştu. Aspen Enstitüsü için roman okumayan ve tartışmayan bir lider adayı düşünülemezdi. "İnsan Hakları" adlı gemiden "Güçlü Savaşçı" adlı gemiye transfer olan kekeme denizci Billy Budd, Kaptan Vere için verilmesi zor kararları da beraberinde getirmişti.

Saflığın, iyiliğin ve güzelliğin sembolü olan Billy Budd, ya İsyan Yasaları gereğince idam edilecek ya da vicdanların talebi doğrultusunda affedilecekti. Hukuka uygun olanın adil, mevzuta uygun olanın meşru olmadığı bir ummanda Kaptan Vere hangi rotada karar kılacaktı?

Roman okumayan liderlerimiz bu ve benzeri kurmaca öykülerin sonunu bilmiyor.

Romanlarda anlatılanların gerçeklikle alakasının olmadığını bilmenin rahatlığıyla tam yol menzile koşuyor. Her şeyin ölçülüp biçildiği, hesabının kitabının yapıldığı bir ülkede "Biz görünmeyen işler yapıyoruz!" diyenlere de pek gereksinim olmuyor. Yine de sormadan edemeyeceğim: **Lideriniz roman okusaydı, hayatın(ız)da ne değişirdi?**